

EXTRAS-RAPORT

privind efectuarea unei vizite de studiu a unei delegații a Autorității Electorale Permanente la Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, în perioada 24-27 iunie 2022

La invitația Comisiei Electorale Centrale (CEC) a Republicii Moldova, înregistrată la Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) cu nr. 8116/16.06.2022, o delegație oficială condusă de președintele instituției și compusă din șeful Departamentului cooperare internațională și directorul Direcției comunicare din cadrul aceluiași departament, a desfășurat, în perioada 24-27 iunie 2022, o vizită oficială de studiu la CEC Moldova.

Vizita de studiu a fost organizată în baza Acordului de colaborare în domeniul electoral, încheiat între Autoritatea Electorală Permanentă și Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova la data de 11 noiembrie 2019 și contribuie la aprofundarea cooperării interinstituționale prin realizarea unui schimb experiență în materie electorală.

Obiectivul evenimentului

Potrivit invitației transmise de către CEC Moldova, activitatea AEP în diverse domenii constituie un exemplu de bune practici pentru autoritățile electorale din regiune. Luând în considerare faptul că CEC Moldova este preocupată de perfecționarea legislației și a procedurilor electorale, instituția și-a manifestat interesul de a învăța din experiența României în ceea ce privește asigurarea exercitării drepturilor constituționale de a alege și de a fi aleși ale cetățenilor din străinătate, în domeniul informării și comunicării electorale, precum și al asigurării transparenței instituționale și al promovării imaginii organismelor de management electoral atât în perioada electorală, cât și în perioada dintre alegeri.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

De-a lungul timpului, relațiile dintre cele două instituții au cunoscut o ascensiune bazată pe bunele practici în domeniul politicilor electorale, precum și pe eforturile reale depuse pentru implementarea celor mai înalte standarde și principii intonaționale în domeniu.

Prezentarea programului vizitei

În data de **24 iunie 2022**, la ora 11:30, delegația AEP a avut o întrevedere cu reprezentanții Asociației Promo-LEX. Din partea Asociației au participat la întâlnire reprezentanții Programului de monitorizare a proceselor democratice, domnul Nicolae Panfil, doamna Mariana Novac și doamna Mihaela Duca.

Promo-LEX este o organizație neguvernamentală a cărei misiune este dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Agenda întâlnirii a cuprins o serie de discuții cu privire la bunele practici aplicate pentru promovarea proceselor electorale transparente și nevoia de a angaja publicul larg într-un dialog deschis cu privire la problemele relevante din domeniul electoral, cu atât mai mult în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Președintele AEP a afirmat dorința și deschiderea instituției de a intensifica schimbul de bune practici între cele două țări în domeniul electoral și al finanțării partidelor politice. Oficialul român a vorbit, în continuare, despre eforturile depuse de Autoritate în sfera informării alegătorilor cu privire la sistemul electoral și a pus accent pe reușita optimizării acestei activități prin reducerea costurilor de promovare a materialelor de informare și maximizarea impactului asupra publicului-țintă.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Au fost evidențiate, de asemenea, modalitățile și instrumentele utilizate în vederea atingerii obiectivelor majore ale instituției în ceea ce privește creșterea gradului de transparență cu privire la activitatea proprie, inclusiv în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Oficialul AEP a adăugat faptul că o componentă esențială care contribuie la îmbunătățirea arhitecturii electorale este actualizarea constantă a cadrului legal pentru a răspunde nevoilor cetățenilor și pentru a ține pasul cu dinamica impusă de nevoia de consolidare permanentă a proceselor democratice.

Discuțiile s-au axat, totodată, pe experiența acumulată de Asociația Promo-LEX de la înființarea în anul 2002 și până în prezent în domeniul apărării și promovării drepturilor omului, al monitorizării alegerilor și a contribuției organizației în procesul de reformă electorală.

În context, pornind de la inițiativa Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova de a dezvolta și promova un nou Cod Electoral, a fost discutată importanța implementării recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, dar și a consolidării capacităților organismelor electorale.

Președintele organizației, domnul Nicolae Panfil, a explicat faptul că structura asociației este formată predominant din juriști și avocați specializați în asigurarea respectării drepturilor cetățenilor moldoveni din regiunea Transnistria.

Doamna Mariana Novac, coordonator al programului de monitorizare a proceselor electorale, a specificat faptul că, începând cu anul 2009, Asociația Promo-LEX a participat la 23 de misiuni de observare a alegerilor. Printre acestea se numără și misiuni de observare a alegerilor din România, la care au fost trimiși observatori internaționali din partea Promo-LEX, acreditați de către AEP, cu scopul de a identifica bune practici care ar putea fi împrumutate în organizarea alegerilor din Republica Moldova.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Obiectivele Asociației în această direcție vizează creșterea gradului de transparență a promovării politice în mediul online și adaptarea la noile realități digitale a metodologiilor de monitorizare și responsabilizare a autorităților publice din Republica Moldova în raport cu cerințele cetățenilor.

Reprezentanta Promo-LEX a menționat ca organizația derulează campanii de informare și educare a alegătorilor în perioadele electorale, prin realizarea și diseminarea materialelor de informare pe această temă, precum și prin stimularea unei culturi a dezbaterii.

Președintele AEP și-a manifestat deschiderea de a oferi suport organizației Promo-LEX și de a pune la dispoziția reprezentanților acesteia orice informații și date care pot să contribuie la îmbunătățirea proceselor electorale democratice din Republica Moldova.

În data de **25 iunie 2022**, la ora 9:30, a avut loc întrevederea oficială a delegației AEP cu președinta Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, doamna Angelica Caraman, și cu membrii CEC, la sediul instituției.

Discuțiile oficialilor au vizat subiecte de actualitate în domeniul electoral, precum:

- reforma electorala inițiată de către CEC;
- îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ electoral românesc;
- digitalizarea proceselor electorale și implementarea tehnologiilor informaționale în alegeri;
- bune practici în asigurarea transparenței procesului electoral;
- controlul finanțării politice și a campaniilor electorale;
- asigurarea dreptului de vot al cetățenilor din afara țării, prin implementarea unor metode alternative de vot.

Președinta CEC Moldova a mulțumit delegației AEP pentru interesul manifestat prin acceptarea efectuării vizitei oficiale de studiu. Doamna Caraman a făcut, în continuare, referire la

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

recenta dobândire de către Republica Moldova a statutului de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană și a punctat faptul că experiența României în parcurgerea etapelor de pre-aderare la UE reprezintă un avantaj considerabil din perspectiva împărtășirii experienței acumulate.

Oficialul CEC a adus în discuție noul Cod Electoral al Republicii Moldova și a enumerat principalele modificări aduse actului normativ, cu precădere în ceea ce privește structura organizatorică și administrativă a Comisiei Electorale.

Președintele AEP a expus în mod succint structura sistemului administrativ electoral românesc, dezvoltat astfel încât să respecte cele mai înalte standarde democratice și în acord cu recomandările Comisiei de la Veneția. Oficialul a adus în discuție modificările care vor fi aduse legislației electorale românești în vederea îmbunătățirii tuturor aspectelor care țin de organizarea eficientă a alegerilor în toate etapele și la toate nivelurile.

Din perspectiva organizării alegerilor pentru cetățenii români din afara țării, președintele AEP a redat experiența României în ceea ce privește organizarea proceselor electorale din străinătate și a enumerat facilitățile puse la dispoziția alegătorilor români din afara țării, precum votul anticipat, votul prin corespondență, semnătura electronică pe tabletele din secțiile de votare și prelungirea votării până la ora 23:59.

Discuția a continuat cu aspecte ce țin de organizarea referendumurilor locale, procedura de eliberare a adeverințelor privind drepturile electorale ale cetățenilor români care vor să candideze la alegerile locale din alte state membre ale Uniunii Europene și activitatea de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale (plafoanele privind cheltuielile electorale, desemnarea mandatarului financiar, efectuarea cheltuielilor electorale exclusiv prin intermediul contului bancar destinat campaniei electorale, ș.a).

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

În încheiere, cele două instituții și-au exprimat deschiderea de a-și oferi sprijin reciproc și au reafirmat interesul comun pentru continuarea dezvoltării cooperării bilaterale în domeniul electoral.

Agenda zilei a continuat cu participarea delegației Autorității Electorale Permanente la o sesiune a seminarului BRIDGE – Securitate Cibernetică și Dezinformare, în vederea realizării schimbului de experiență privind organizarea activităților de instruire. Exercițiile din cadrul sesiunii au vizat identificarea amenințărilor la adresa securității arhitecturii electorale în ansamblul ei, cu accent pe riscurile pe care le implică utilizarea sistemelor informatice în administrarea alegerilor. Au fost supuse dezbaterii, totodată, modalitățile de contracarare a acestor tipuri de amenințări și au fost evidențiate instrumentele care pot fi utilizate în mod eficient în vederea creșterii rezilienței sistemului electoral.

Ziua a continuat cu o vizită la Muzeul în aer liber în memoria victimelor represiunilor politice din satul Mereni, raionul Anenii Noi.

În data de **26 iunie 2022**, delegația AEP împreună cu reprezentanții CEC Moldova au vizitat biserica rupestră Adormirea Maicii Domnului de la Mănăstirea Țâpova (Horodiște). Mănăstirea Țâpova din Republica Moldova este cunoscută ca fiind cel mai vechi și mai mare complex rupestru din spațiul Moldovei istorice și este vizitată anual de peste 30 mii de turiști și pelerini.

În data de **27 iunie 2022**, la ora 10:00, delegația AEP a participat la ședința de lucru comună CEC Moldova – AEP, pe marginea subiectelor de interes aflate pe agenda ambelor instituții. În deschiderea ședinței, președintele AEP a salutat reprezentanții Comisiei și a mulțumit pentru invitație, continuând cu expunerea actualului context electoral românesc. Oficialul român a descris structura organizatorică a Autorității, precum și componența birourilor electorale de circumscripție și a Biroului Electoral Central, pentru fiecare proces electoral în parte. Totodată, oficialul român a

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

vorbit despre propunerile de modificare a legislației electorale din România, arătând că în ceea ce privește alegerile pentru Parlamentul European sunt așteptate noutățile introduse în pachetul legislativ pregătit de Uniunea Europeană, ca după aceea să fie transpuse în legislația națională. Prezentarea a continuat cu expunerea pașilor și regulilor pentru înființarea unui partid politic în România.

A urmat o sesiune de întrebări și răspunsuri în cadrul căreia au fost abordate mai în detaliu aspecte ce țin de activitatea de control a finanțării partidelor politice, informatizarea secțiilor de votare, metode alternative de vot, pregătirea alegerilor în străinătate și procesul de recrutare a membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare din afara țării.

Întâlnirea a continuat cu prezentarea campaniilor de informare derulate de către AEP la ultimele alegeri prezidențiale, parlamentare și locale, susținută de către șeful Departamentului cooperare internațională și de către directorul Direcției comunicare. Au fost aduse în discuție materialele de informare elaborate, utilizarea serviciilor online care au permis realizarea *in-house* a materialelor de informare video și a vizualelor, colaborarea dintre AEP și Consiliul Național al Audiovizualului în vederea emiterii unei recomandări de preluare a materialelor video de către difuzorii care furnizează servicii la nivel național și internațional, diseminarea, prin intermediul serviciilor și instrumentelor digitale a materialelor de informare în rândul cetățenilor români cu drept de vot din afara țării și optimizarea raportului dintre cost și impact.

La ora 15:00, delegația oficială a Autorității Electorale Permanente, condusă de către președintele instituției, a avut o întrevedere cu ambasadorul agreat al României în Republica Moldova, domnul Cristian-Leon Țurcanu.

Temele de discuție au vizat colaborarea dintre Autoritatea Electorală Permanentă și Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Ambasadorul agreat al României, domnul Cristian-Leon Țurcanu, a salutat interesul ambelor părți pentru dezvoltarea unui parteneriat de lungă durată în domeniul electoral și a exprimat deplina disponibilitate de a sprijini cooperarea între cele două instituții omoloage.

Președintele AEP a oferit elemente de context privind colaborarea dintre Autoritatea Electorală Permanentă și Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și a menționat faptul că vizita prezentă se desfășoară în baza Acordului de colaborare dintre cele două instituții, semnat la data de 11 noiembrie 2019.

Totodată, oficialul AEP a evidențiat angajamentul instituției de a oferi sprijin constant omologilor din Republica Moldova în vederea consolidării sistemului electoral, a promovării alegerilor democratice și a înaintării parcursului european.

Exemplarul nr. 1/1